

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DÍJA.

Egész évre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt. v. 8 korona. Félévre 8 frt. v. 16 korona. 1 hóra 1 frt. 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Telefon szám: 9.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

Telefon szám: 9.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

HIRDETESI DÍJAK:

Egy négyesűg ezintiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reclam sora 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyilttéri czikkpek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Kétségbeesve.

Kolozsvár, május 9.

A szabadelvűnek nevezett kormány-párt, a mely soha sem volt kényes arra, hogy ki vezeti őket a hatalom verőfényéhez és husos fazakaihoz, — most megrendült, kétségbe esett és tanács-talanul áll.

Azt hitték már, hogy bárkit lők-jön is a vak-szerencse, vagy a balsors a „szabadelvű” kormányzás élére, azért baj nem történik, mert sokkal több azoknak a száma, a kik nem gondolkoznak, eszményit, elvet nem ismernek, csupán jó állást, zsisors jövedelmet concessiót, kitüntetést és másféle állást, a mit a hatalom szokott osztogatni.

Tehát jöhet boldog boldogtalan Magyarország kormányának élére, mert a többség mindig mellette áll mint a czövek és szavaz, mint a parancsolat. A többség mindent acceptál, a többség mindent elfogad, a többség örökös bizalommal viseltetik iránta. Nem is szükség államférfiúi éleslátás, tapintat, képzettség — szóval semmire sincs szüksége, a mi más államban zsinormértéke szokott lenni az államvezetőjének. Nálunk ilyes, valami nem szükséges. Ezért mindegy akár Tisza, akár Szapáry, akár Wekerle, akár Bánffy üljön a miniszterelnöki székben. Akár legyen arra valósága, akár ne legyen, mert a földög az, hogy adja meg nekik a mindennapi kenyeret.

A mindennapi kenyér pedig olyan bizonyos immár 20 esztendő óta, hogy annak elvesztéséről szó sem lehet.

Különb is ez a párt 20 esztendő óta nem magából a nemzetből nyeri erejét, hanem Bécsből és nem a nemzeti szükségleteket szolgálja, hanem az osztrák érdekeket. Lehet hát bízni a kenyérben és lehet paczkálni minden-kivel.

De ki hitte volna ezt a váratlan fordulatot. Ki számított arra, hogy a föltétlen bízalom, a vak engedelmesség, a birka türelem, a szavazattöbbség mellé még szükséges olyan vezető is, a kinek legyen egy parányi jártassága és tapintata az államügyekben. A többség 20 év óta megszokta, hogy övé a hatalom és dicsőség és megszokta, hogy az az út — a megalkuvás útja — mindig biztosan vezet a hatalom állandóságára felé.

Nem gondolt hát arra, hogy jön egy Bánffy, a ki nem a ravasz Tisza, nem a jól látó Wekerle, nem a tapogatózó Szapáry, hanem egyszerűen az elbizakodott, a vakmerő, a képtelen és a hiúságban tulzó Bánffy, a ki egyszerre valami fényes államférfiúi cselekedetet akar elkövetni és elkövet egy fényes gorombaságot, egy szenzációs tappintatlanságot. Szóval elkövet egy olyan tényt, a mely megingatja nem annyira az ő állását, mint Magyarországnak tekintélyét.

A vakságig bizó kormánypárt még ekkor sem ijed meg, még ekkor is azt tartja, hogy Bánffy szilárdan áll. Merész fantáziával hirdetik, hogy a pápa majd felfüggeszti állásában a nuncziust, a király pedig elcsapja Kálnoky, de Bánffy marad.

Bánffy azt hirdette, hogy a nunczius tullépte hatáskörét Magyarországon, de bizonyítani nem tudja.

Bánffy azt hirdette, hogy a nunczius tényeinek megrovására, bírálata Kálnokytól is helyeslést nyert, és ezt Kálnoky maga czáfolja meg.

Bánffy azt hirdeti május elsején, hogy jegyzőket küldött a szentszékhöz a nunczius magyarországi utjáról és egy szó sem igaz.

És mégis megy a nunczius, és megy Kálnoky, csak Bánffy marad.

Ebben az erős hitben verte a mellét a szabadelvűpárt és a szabadelvű ujságok.

Hanem erre a nagy elbizakodásra most egyszerre beütött a krach. Bánffy

csakugyan nem kapott elégtételt. A legnagyobb vakmerőség azt állítani, hogy Bánffynak megvolna az elégtétele. Ezt a józanabb rész már akkor átlátta, mikor a miniszterelnök úr Bécsből visszatért. Most aztán újabb tények jönnek nyilvánosságra, melyek a hatalmában elbizakodott pártot megtörték.

Kálnokyt a király kitüntette és további bizalmával ajándékozta meg, holott a híres szabadelvű párt és sajátja irtózatossá dühvel tört neki.

Kálnoky Bánffyt megsértette és elmegy, hogy Agliardi nuncziustól kérjen bocsánatot.

A kormánypárt vezére porig van alázva és bármilyen szívóssággal ragaszkodjék is a hatalomhoz, ezek után nem lehet többé ott maradni.

A párt kétségbeesve tehetetlenül kapkod. Nincs mentség! Tegnap a minisztertanácsban feltételes lemondással foglalkoztak és e feltételes lemondással utazott Jósika báró Pólába. A porig alázott miniszterelnök nem maradhat tovább azon helyen, a melynek tekintélyét alácsülyesztette.

Most tudják ezt a táborában is és ezért van a szörnyű kétségbeesés!

Politikai hírek.

Minisztertanács. Budapestről arról értesítenek, hogy ott kedden este minisztertanács volt hetedfél órakor. Az ezredéves országos kiállítás költségvetése volt, mint értesülünk, a minisztertanács főtárgya. Foglalkozott ezenkívül a minisztertanács a képviselőháznak közlelbi tanácskozási rendjével is. A nunczius magyarországi utjáról kifejlődött konfliktus és annak legújabb mozzanatai nem képezték tárgyat a minisztertanácsnak.

A közigazgatási biráskodás. A képviselőház keddi ülése alatt a ház miniszteri szobájában, mint halljuk, tanácskozás tárgya volt a kormány s több szabadelvűpárti képviselő közt az, vajjon a közigazgatási biráskodást életbe léptető törvényjavaslat még a nyári szünet alatt letárgyalatassék-e a képviselőházban. A törvényjavaslat több fontos rendelkezésének módosítása lévén czélba véve alig hihető, hogy az általánosságban való tárgyalásnál tovább juthasson a ház a nyári szünet alatt. A javaslat részletes rendelkezésének megállapítása az őszre marad.

Angol hang a dualizmus ellen. A Times egy cikke az osztrák-magyar monarchiában beállt nehézségeket a Vatikán agresszív politikájának tulajdonítja, amely bizonyos politikai terveknek előmozdítására szolgál. Erthetetlen volna, mért adná meg Kálnoky a nuncziusnak a jogot, hogy oly mozgalmat mozditson elő, amely egy évszázados tekintély aláásását czélozza. A komplikált dualisztikus szervezet a klerikális tüzelmeknek csak még több játszóteret enged és az általuk előidézett bajok rendkívüliek. A lap ez alkalommal óva inti az angolokat, hogy Angolországban hasonló homerule-intézményt idézzenek elő.

A T. Ház munkarendje.

Budapestről vett értesüléseink szerint a képviselőház a nyári szünetek előtt már csak néhány apróbb fontosságu javaslatot fog tárgyalni.

A legközelebbi pénteki ülés napirendjén a pénztári készletekről szóló rövid törvényjavaslat szerepel, melyet bizonyonlag még e napon le is fognak tárgyalni; szombaton néhány még függőben levő interpelláció fog elintéztet nyerni, végre hétfőn, 13-án a szabadelvű törvény részletes tárgyalása fogja az ülést kitölteni.

Kedden a főrendiház tárgyalja a képviselőháztól visszaküldött javaslatokat, s ez okból a képviselőház valószínűleg ismét egy napi szünetet tart.

A jövő hét második felében letárgyalják a tegnapi beadott kisebb javaslatokat, melyeknek elintéztése után — valószínűleg már hétfőn, május 20-án — a képviselőház üléseit el fogják napolni.

A közigazgatási biróságról szóló javaslat tárgyalásába tehát a kormány a nyári szünetek előtt nem óhajt belemenni, mint hogy ez a javaslat mindkét ellenzék részé-

ről oly erős támadásoknak lesz kitéve, hogy tárgyalása okvetlenül nagyon elhúzódna. Már pedig tudvalevő, hogy a delegációk az idén már június 5-én lesznek.

Ami ezeknek tartamát illeti, beavatott körökben azt hiszik, hogy a delegátusok ezután sem fognak a szokásos három-négy heténél tovább mondkalkodni, úgy hogy július első hetének végén már a delegátus urak is meg fogják kezdeni nyári vakezőjüket.

A szünetek az idén a szokottnál valamivel tovább fognak tartani, amennyiben a kormány csak körülbelül október 20 vagy 25-ikére akarja a házat újra egybehívni. — Itt említjük meg, hogy Jósika-Samu báró ő felsége személye körüli miniszter, aki ma este Bécsbe utazott és onnan Pólába megy, a főrendiháznak május 14-iki ülésére, mikor az egyházpolitikai javaslatokat veszik tárgyalás alá, vissza érkezik a fővárosba.

A válság.

Minisztertanács.

Budapest, május 8.

Ma este — mint írják — minisztertanács tartott, mely kétségkívül a politikai helyzettel foglalkozott. Mert az iránt, hogy ez a helyzet a kormányra nézve legnagyobb mértékben aggodalomkeltő, a legortodoxabb kormánypártiak is tisztában vannak.

Akármiilyen kielégítőnek nevezzék az elégtételt, melyet báró Bánffy Dezső kapott, aziránt, hogy állása tarthatatlan, mindentűt csak egy vélemény uralkodik.

A mai nap főeseménye egyébiránt br. Jósika Samu, ő felsége személye körüli miniszter Budapestre érkezése. Azt mondják ugyan, hogy csak azért rándult ide, hogy ő felségének Kálnoky grófhöz intézett legfelsőbb kéziratát, mely holnap jelenik meg a hivatalos lapban, lehozza. De hogy egész más, sokkal komolyabb missziója is van, az kiténik abból, hogy délelőtt és délután is ismételve tanácskozott minisztertársaival s hogy egyik értekezleten a kormánypárt korifeusai is részt vettek. A kormánypárt egy része abban bizik ugyan s ez a nagyobb rész felfogása, hogy a mostani bizonytalan állapot még néhány hétig elhúzódik. De azért vannak olyanok is, kik újabb megépetések lehetőségét már néhány nap múlva sem tartják ki-zártnak.

Egészben a levegő nagyon puszkorszagu, a hangulat föltötte izgatott s éppen nem olyan, minőnek azon fényes elégtétel után lennie kellene, melyet báró Bánffy tegnap állítólag kapott.

Jósika báró Budapestben.

Báró Jósika ő felsége személye körüli miniszter, ma reggel Budapestre érkezett és az Angol királyné fogadóban szállt meg. A délelőtti folyamán meglátogatta Bánffy Dezső miniszterelnököt a budavári palotában és hosszabban konferált vele.

Tizenegy óra felé Bánffival együtt megjelent a képviselőházban, hol a miniszterek szobájukba vonultak és ide hívták értekezletre Perczel Dezső, br. Fejérváry Géza és Wlassics Gyula minisztertársaikat. Később e konferenciához csatlakoztak még Szilágyi Dezső Wekerle Sándor és gróf Csáky Albin, kikkel Jósika báró, Bánffy Dezső bárónak korábban történt távozása után is tárgyalt még egy ideig. Jósika báró egy óra után hagyta el a képviselőházat, honnan visszatért a fogadóba, hol a délutáni folyamán több parlamenti előkelőséggel beszélt.

A miniszter magával hozta azt a királyi kéziratot is, a melyet ő felsége gr. Kálnokyhoz intézett és a mely a Budapesti Közlöny s a Wiener Zeitung holnapi számában egyidejűleg fog megjelenni.

Ma báró Jósika Samu Pólába utazott, de a főrendiház május 14-iki, keddi ülésére, a melynek napirendjére a két függőben levő egyházpolitikai javaslat van kitézve, a Budapesti Tudósító értesítése szerint, visszajön Budapestre.

Még egy jegyzék.

A N. W. T. mai esti lapja még egy harmadik jegyzékről tud hirt adni. — Ezt a jegyzéket a magyar miniszterelnök Kálnoky grófhöz intézte és ebben a külügyminiszter határozott megkeresésére elmondja a miniszterelnök egy a nunczius és Wlassics dr. magyar kultuszminiszter között történt beszélgetés tartalmát.

E jegyzék jelentése szerint Agliardi

nem titkolta, hogy a Vatikánnak nincs forrabb óhajátása, minthogy a magyar képviselőház, melyben a szentszék nem a magyar nemzet képviseletét látja, hanem inkább egy kisebbség mesterséges uralmát, feloszlattassék és hogy annak helyére új képviselőház kerüljön, a melyben az „igazi nép” legyen képviselve.

A nunczius továbbá kategorikusan követelte azt, hogy a nemzetiégi egyház püspökeivé, amennyiben ezek Rómától függenek (tehát román püspökökké) csak olyan embereket terjesszenek elő, illetőleg csak olyanokat nevezzen ki a király, kik az egyház teljes bizalmát bírják, tekintet nélkül arra, milyen viszonyban vannak a kormánnyal és az uralmon levő kormányrendszerrel. E nyilatkozataival Agliardi nunczius Magyarország belügyeibe való oly mélyreható beavatkozásnak jelét adta, hogy az erre vonatkozó közlések úgy az udvarnál, mint a külügyi hivatalban a legkellemetlenebb hatást keltették. E közlemények következtében azután Kálnoky gr. a nunczius eljárását hasonlóan elítélte.

Agliardi a magyarországi utjáról.

Rómából táviratozzák: A milánói „Corriere della Sera” beszélgetést közöl, melyet bécsi tudósítója e hó 4-én Agliardi pápai nuncziussal folytatott. Agliardi utalván az óvációkra, a melyekben mint a pápa képviselője Magyarországon részesült, azt mondja, hogy jó lelkiismerettel mondhatja, hogy a legkorrektebben viselkedett és semmiképen se vétett állásának kötelességei és a vendégzserezt ellen. Agliardi enyhítő körülmények tartja azt, hogy Bánffy támadta meg őt, a ki erős kálvinista, ki nem tudja megérteni a katolikus egyház presztigét és ama vallásbuzgóságot és tiszteletet, a melylyel a pápa képviselőjét körülveszik. Bánffy a hívők természetes érzelmeiben idegen elemek mesterséges játékát véli látni. Azután Bánffy ugyancsak mint kálvinista nem tudja mi a lényeges különbség a pápai nunczius és egy más hatalom követe között. Agliardi végül utal arra, hogy a „Pol. Corr.” kommunikéja az ő viselkedésének igazolását képezi és azt mondja, hogy a szóban forgó incidens az ő állását nem rendítette meg, hanem inkább megerősítette.

A király Kálnokyhoz.

A hivatalos lap mai számának élén a következő legfelsőbb királyi kézirat jelent meg:

Kedves gróf Kálnoky! A midőn önt legteljesebb bizalmamról biztosítom és hálásan elismerem az Ön által évek hosszú során át Nekem tett hü és sikerdus szolgálatakat, melyeknek tovább folytatását becsesnek tekintem, nem találom Magamat indíttatva, hogy a közös külügyminiszteri állásától való fölmentése iránt e hó 2-án előterjesztett kérelmének helyt adjak.

Kelt Bécsben, 1895. évi május hó 6-dikán.

Ferencz József, s. k.

A Figaró és Bánffy.

A „Figaró” a Kálnoky gróf külügyminiszter és Bánffy báró magyar miniszterelnök közt felmerült differenciák elintéztésével „Vrais Souverains” feliratu czikkben foglalkozik, melyben kijelenti, hogy Ferencz József császár és király egyike a legbámulatreméltóbb uralkodóknak, kiket csak képzelni lehet és az élő fejedelmek közül talán az, a ki legjobban érti nehéz hivatását. Ő felségének minden tette mutatja, hogy teljes tudatában van a legmagassabb állással egybekötött felelősségének és ő mindig megtalálja az eszközöket arra, — hogy kitűnő politikát csináljon. A mint sikerült neki a birodalom két állama közt felmerült érdekösszeütközés alkalmával a mérleg serpenyőit egyensúlyba tartani, úgy most is legzemélyesebb érdeme, hogy a magas állásban levő két államférfit és azok irányait kibékítette, a mi épp oly nehéz mint ritka dolog.

Ez az elégtétel?

Bánffy Dezső báró elégtétele (?) megjelent a mai hivatalos lapban magyarul és németül, egyidejűleg Budapestben és Bécsben.

Egy igen megleghangu, legfelsőbb királyi kézirat a hivatalos lap élén — ennyi az egész, mondhatnák, a kik nem olvasták azt az írást, udvariassági tény, olyanféle biztos előjele a bukásnak.

De nem így van egészen.

Ő Felsége a király egy edüli aláírásával, minden ellenjegyzés nélkül jelent meg a királyi kézirat, melyben I. Ferencz József legteljesebb bizalmáról biztosítja Kálnoky grófot és elismerve évezek hosszú során át tett sikerdus szolgálatait, azoknak tovább folytatását becsesnek tekintti — és így fel sem menti közös külügyminiszteri állásától.

Ha Bánffy báróhoz volna adresszávala ez a királyi levél, mely az uralkodó legnagyobbfoku bizalmát biztosítja, bizonyára meg egyeznék az egész szabadelvűpárt abban, hogy Kálnoky gr., a kinek az eljárása és működése provokálta a bizalmi nyilatkozatot, egy napig sem maradhat tovább a miniszteri székben, minthogy azonban Kálnoky grófot tüntette ki a király, más a felfogásuk és azt a királyi levelet, mely alól még a miniszterelnök aláírása is hiányzik, nem a szabadelvűpárt megaláztatásának, hanem Bánffy báró elégtételének akarják tekinteni azok, a kiknek jelszava, hogy: A jelen az enyém! és a kik elébevágva a józan ész logikus gondolkodásának, a fanatizmus karjaiba vetik magukat, megnyugodva a változatlanságba, hiszik és vallják, hogy a többi magától jön.

De a kormánypártiak is vannak tagjai, a kik szeretnek felemelt fövel megjelenni az emberek és választóik előtt. Ezeknek elég volt a komédiából és ezek az urak legfőképpen a mai királyi kézirat után mindinkább arra a meggyőződésre jutottak, hogy a szabadelvű pártnak vesztett ügye van, ha még tovább is identifikálja magát Bánffy Dezső báróval, a kit a legmegalázóbb caudiumi iga alati való elvonulásra kényszerítettek — mert ilyennek tekintik a hivatalos lap mai közleményét.

A szabadelvűpárt rájött arra, hogy Bánffy Dezső báró, sem nem a kormány, sem nem a szabadelvűpárt, de még csak a kormány és a párt politikáját sincs hivatva többé képviselni, a mióta elégtételképen egyszerűen kidobták, s ő ezzel megelégedett; pártja megelégette az eddigi dicsőséget és nem kíván többet a Bánffy-érából.

A kormányválság tehát ismét előtérbe lépett és talán már mire a király Pólából visszatér, a kuttá lesz a krízis.

A magyar színészek érdekében.

A „Pozsonyi Toldy Kör” akciója a magyar színművészet állandósítása érdekében.

Most, midőn arról van szó, hogy a második évezred küszöbén megalkossuk a magyar nemzeti államot, egyesült erővel kell törekednünk, a magyar államnyelvnek, — a magyar kultúrának a magyar színészetnek s ezek segítségével a magyar hazafiás érzületnek terjesztésén s kétségtelen, hogy egyház, iskola és színház, azon hathatós eszközök, melyek segítségével nemzetünk jogos aspirációit megvalósíthatjuk.

Ezen testület, áthatva a nemzeti színészet kulturális fontosságától kebelében egy külön szintűgyi bizottságot is szervezett, mely elnökének Ungváry Vilmos mérnöknek indítványára, határozott állást foglalt a magyar színészet állandósítása kérdésében. Aszintűgyi bizottság eljárását a választmány is lelkesen felkarolta s megbízvány főjegyzőjét, az átirat szövegének megszerkesztésével, ezt az ápril 7-én megtartott rendkívüli közgyűlés egyhanguan elfogadta s azt már Pozsony sz. kir. városa tanácsához el is küldte. — Azonkívül Klempa Bertalan kir. tan., alispán és köri alelnök vezetése alatt külön küldöttséget megnevezett a főispánhoz és főpolgármesterhez, kérésre az annyira fontos és országos érdekű ügynek hathatós támogatását.

Mivel ezen átirat sorsa Pozsony városának májusi törvényhatósági közgyűlésén fog eldőlni, melynek határozata elé szelles körökben a legnagyobb érdeklődéssel tekintenek: az úgy aktuális fontosságánál fogva is közöljük a „Pozsonyi Toldy Kör” ezen átiratából azon részeket, melyek országos érdekekkel bírnak.

A magyar államnyelv és a magyar kultúrát, mindenkor úgy tekintettük, mint egyrészt törvényeinkben gyökerező állami követelményt, másrészt, mint a nemzetiség közti testvérrel, a közös szellemnek a kölcsönös megbecsülésnek és jó egyetértésnek egyedüli szilárd alapját, melegágyát és legbiztosabb fentartóját!

Tekintettel pedig ezt annyival is inkább, mert az államnyelv tudása, gyakorlati használata és a magyar kultúra közössége mellett — mint ezt hazánkban évszázados pél-

dák igazolják — a nemzetiségeket saját nyelvük használatában misem akadályozza.

Ezen alapigazságnak adott méltó kifejezést mostani miniszterelnökünk báró Bánffy Dező is akkor, a midőn az országgyűlés színe előtt — f. év január hó 19-én — a Ház lelkes éljenzése közt jelentette ki, hogy az ő Felsége által szankcionált kulturpolitikai program értelmében Magyarország kormányának „legfőbb törekvését képezi a magyar államnak magyar nemzeti irányban való fejlesztése, a magyar állameszme biztosítása és fentartása” — egy szóval a magyar kultúrának, mint Magyarországnak állami és dinasztikus érdeknek — ápolása, fejlesztése és minden téren való buzgó és céltudatos terjesztése.

Az országos kormány tehát jogosan elvárja, meg is követeli és számít is arra, hogy minden város, község, társulat és e hazának minden egyes polgára — és pedig nemzeti különbség nélkül — lelkesen, sőt áldozatok árán is, részt vegyen a magyar nemzeti állam megalakításában ezen magaslatos munkájában s hogy készséggel juttatja mindenki az állam rendelkezésére mindazon kulturális intézményeket és eszközöket, melyek alkalmazásak arra, hogy kormányunk — az imént idézett s ő Felsége által is szankcionált kulturpolitikai program értelmében a második honalapítás művét, az új millenium küszöbén, megkezdhesse s ez alapon a magyar nemzeti államot — mint mindnyájunk közös erősségét és védőbástyáját — felépíthesse.

Miért is a Pozsony városa által emelt díszes „Városi színház”, mint a magyar színészet kultiválására épített hazai műintézet, úgy tekintjük, mint első sorban a magyar állam kulturpolitikai programja megvalósítására szükséges eszközök egyik legerősebbikét és leghatásosabbját, melyre az államnak és a hazafias társadalomnak — épen az imént körvonalazott magaslatos célok és feladatok sikere és a magyar államnyelv, a magyar kultúra és művészet érdekében — feltétlenül szüksége van s az ország közvéleménye és óhaja számít is arra, hogy Magyarország egykori fő- és koronázott városa — eddig is tanusított hazafiságtól vezérelve — készséggel nyújtandó segédkezt kormányunk kulturpolitikai programja megvalósításához!

Tudjuk mi azt jól, hogy e többnyelvű, de mindig hazafias érzelmű városban, kivált egyes körökben, eltérők a nézetek arra nézve, miként oldassék meg a színház-kérdés?

Azonban bármily eltérők legyenek is a nézetek a részletekre nézve és módosításokra nézve, egyben, a főben feltétlenül találkoznak kellene, abban t. i. hogy Pozsonyban a színház-kérdést a magyar állam kulturpolitikai követelményeinek s Pozsonyvármegye és Pozsony városa magyarságának — minden idegen nemzetiségi aspiráció felett kimagasló — színművészeti érdekei szem előtt tartásával akként volna állandósítandó, hogy ha még ez idő szerint a magyar Thaliának egész évre való állandósítása legyőzhetetlen akadályokba ütköznék, mint ez a Pozsonynál jóval kisebb Temesvárott már tíz év óta létezik — véglegesen a magyar színészetnek jutassék.

Nézetünk szerint tehát a jelenlegi viszonyok közt és mindaddig, míg opportunitásból a két nyelvű előadások szüksége fenforog, a magyar színészetnek az ősz-téli főszezonban való állandósítása az egyedüli mód, mely megfelel egyrészt a hazafiság követelményeinek, másrészt Pozsony városa országos jó hírűségének és azon helyi érdekeknek is, t. i. melyek a magyar hazai mellett, még idegen német színi előadásokat is óhajtják; mely német előadások részére még akkor is félévi időtartam állana rendelkezésre; feleslegesnek tartjuk annak bizonyítását, hogy Európaszerte az ősz és téli főszezon az, mely minden színielőadás számára a legelőnyösebb s hogy ebből kifolyólag Pozsonyban a ma-

gyar színészet is csak akkor szervezhető az igényekhez képest megfelelő szilárd alapon és hazafias kötelességeit csak akkor teljesítheti legeredményesebben és a felfokozott igényeket csak az esetben képes kielégíteni, ha az állandósított szervezetével a fő színi évadban működhetik, mert csak az esetben rendezheti be zene-, ének-, drámai- és népszínmű, opera és operette-részeit a helybeli műgényeknek megfelelően és csak ez esetben képes azon magaslatos célját is elérni, hogy a magyar színművészet fénye, melege és kulturális ereje a különböző ajkúakat megnyerje, egyesítse és a testvéri szeretetet polgárságunk közt művelje és azt megerősítse.

Vállvetve, céltudatosan kell küzdenünk a magyar kultúra szent ügyének felvirágoztatásán, mondja Wlassics Gyula kultuszminiszter. Hogy pedig ezen igazságot Pozsony szab. kir. városa tek. törvényhatósága is melegen átérezze, erről tanusodik 1893. évi szept. 4-én tartott közgyűléséből az egyetem érdekében a magyar országgyűléshez intézett jeles emlékiratának valódi hazafias érzéssel telt azon kijelentése is, hogy:

Pozsonyt az állami élet második szék-helyévé tenni jelentékeny politikai feladat és hazafias kötelesség! Az állami és nemzeti politikának jut osztályrészül, hogy a magyar művelődésnek szentélyt nyisson, mely az államelmélet s magyar művészetet hirdesse a felvidék nemzetiségi területén s mely nagy célú, nagy koncepciójú állami politikának legyen sarkalatos vezérelve! A felvidék minden pontját nemzeti szellemnek kell áthatnia, a nemzetiségi igazságot a magyar műveltség trikolójával kell legyőzni. Erős, egységes nemzeti államot akarunk fajnok nyelvünk hódításával s a magyar nemzeti műveltség megismosodásával.

A tek. törvényhatóság ezen hazafias kijelentését mi is melegen átérezzük s mert ilyen szentélynek a magyar művészet muzeum-templomának tartjuk az állandósított magyar színházat — előttünk is hasonló szempontok lebegnek, midőn az ezeréves ünnep alkalmával Pozsony részére — országos érdekekből — állandósított színházat kívánunk, mely itt az osztrák birodalmi főváros közelében hirdesse a magyar kultúrát, mert kétségtelen, hogy a magyar nemzeti és politikai misszió fűződik ahhoz, hogy Pozsonyban állandó magyar színház legyen.

A mezőgazdasági válság.

A mai mezőgazdasági válság már más-nemű, mint a melynek ellenében a földhitelintézet sikerrel teljesíti hivatását. A mai válság nem csupán a nemesi nagy- és középirtokosokat sújtja, hanem a földműveléssel foglalkozó összes osztályokat. Sőt hazánkban és különös annak alföldjén, igen élesen sújtja azokat a földművelőket is, kik maguk földirtokkal nem rendelkeznek, mindazonáltal mezőgazdasági munkájukból élnek, mert hiszen hajlamaiknál s körülményeinknél fogva bányá- vagy gyári munkára nem is válók.

A válság mai általános főoka eléggé ismeretes és világszerte egy. A földművelés legnagyobb productuma, a gabona, az óriásan megnövekedett kínálat folytán árától tetemesen vesztett, míg ellenben a termelési költségek a fokozódó éleltségnyelkel párhuzamosan megnövekedtek.

Ebből következik, hogy a föld hitelképességét mind süröbben kénytelenek a földirtokosai igénybe venni. De a földhitel hazánkban a mai viszonyok és intézmények mellett csak egy bizonyos határig képez erőforrást a földirtokosokra s e határon túl vajmi könnyen a földirtokos romlására vezet. A föld hitelképessége ugyanis nálunk általában az egész földirtokos értékek feléig terjed. Ebből pedig — bármily okos elvi

elhatárolás is ez a földhitelnyújtók szempontjából — a földirtokost sújtó nagy anomalia származhat. Az ezer holdas földirtokos ha földhitelt teljesen kimerítette, azaz ha ezer holdas birtokát immár ötszáz hold értékének megfelelő jelzálog terheli, megszünt földje révén továbbra is hitelképesnek lenni s legfeljebb még személyi hitelt élvezhet. Ha ezután bármilyen körülmény vagy kalamitás szorítja is arra, hogy a gazdasági érdekében hitelt vegyen igénybe, jelzálogkölsőt sem banktól, sem földhitelintézettől többé nem kaphat. Ekkor már egyéb, veszedelmes kölcsönforrások kénytelen használni s a régi kamatterhes s az új zavaros pénzületek, egyestül egy-két rossz termésű esztendővel, minden valószínűség szerint gyorsan és teljesen tönkre jutatták őt. Pedig a földirtokos még földhitelének teljes kimerítése után is, földirtoka fele értékének, vagyis — példák mellett maradván — tehermentes 500 holdjának teljesen ura. Semmikép nincs tehát megokolva az, hogy immár mint hitelképessége nézve kimerült, eladósodott ember tévessék ki a teljes tönkremenés veszedelmének. A kereskedői hitelviszonyok nagyobb fejlettsége folytán, például a kereskedői hitelképességének távolról sincs ilyen határ szabva. A kereskedői passívái messze túlhaladják aktíváinak ötven százalékát s azért még az illető kereskedő szükség esetén a legrendesebb bankoknál is könnyen jut kölcsönhöz.

Már pedig a kereskedővel szemben a hitelnyújtásnak soha sincs olyan biztos cenzúrája és világos ellenőrzése, mint a földirtokossal szemben, mert a kereskedő könyveibe a hitellel bíró személyt nem tekinthet be, míg ellenben a földirtokos telekkönyvi lapja előtte mindig nyitva áll.

Olyan hitelintézet létesítéséről kell tehát gondoskodnunk, mely első sorban gondja alá veszi azokat a földirtokosokat, a kik a mai földhitelviszonyok között a tönkremenésnek vannak kitéve, holott még mindig reális értékek tulajdonosai s így ésszerű eszközökkel s minden kockázat nélkül megmenthetők. Olyan hitelintézetet kellene teremtenünk, mely vállalkozhatná arra, hogy a földje hitelképességét kimerített földirtokosnak úgy szólván ügyvédje, pénztárnoka és tanácsadója lesz, azt terheitől megszabadítja, ügyeit rendezze s részére birtokának még tehermentes fele részét minden körülmények között megmenti.

Ezt a feladatot a hitelintézet csakis egy uton oldhatja meg: a jelzálogterhes összegének megfelelő birtokrész megvásárlásával, hogy azonban a hitelintézet a birtokosok rendelkezése céljából birtoktesteket vásárolhasson, feltétlen szüksége volna egy olyan kientelára, mely tőle az így megvásárolt birtokterületeket késedelem nélkül átveszi.

Ilyen földet vásároló kientéla minden kétséget kizárólag bőven állana rendelkezésére a hitelintézetnek, miután a magyar mezőgazdasági válság másik szembeszökő tünete az, hogy a földművelő osztály alsóbb rétegeiben meg van a földirtokosok szerzésére irányuló természetes erős vágy, nemkülönben a földirtokos vásárlásra a vagyoni képesség is s mindennek dacára eddig is a földművelő elemek előd kisebb birtoktestek hiányában, földirtokhoz csak nagy nehezen, vagy éppen nem juthatnak. A földművelő osztály alsó rétegeinek ez a földirtoktól való elzártasága a legnagyobb oka ama veszedelmes mozgalmaknak, melyek agrár-socializmus nevezet alatt ismeretese s melyek a legutóbbi években annyi gondot okoztak a kormánynak és a szerető magyar társadalomnak. Alig csalódom ha az agrár-socializmus gyökereit nem a földművelőhelyi, vagy egyéb helyeken tapasztalt munkás-zavargásokban s nem is a külföldi socialisták léha és gonosz igaztásaiban, hanem mélyebben keresem. Magában a mező munkás proletariátus létezésében és elszaporodásában van az agrár-socializmus csirája.

ban együtt lovagoltak. St. Austell volt, az a ki Tattersallban a Helén lovát választotta, ő volt az, a ki oly lekötözött szívességgel megjelent az árverezésen, és azt az állatot a tulajdonosaihoz képest oly majdnem nevéstéges ellentétben levő áron vásárolta meg.

Az egész dologra oly világosan emlékezett, hogy egy este a Baddeleyne szobáiban levő ebéd után, St. Austell jelenlétében, miképpen kérte őt Helén, hogy vegyen neki egy hátsó-lovat, azt adva okul, hogy mily kellemetlen bérlett állatokon lovagolni, mindig érzik az istálló szag rajtuk; és ő azt választotta, hogy nem telik tőle; és ekkor St. Austell azt mondta, hogy a lovászársal sokkal gazdaságosabb volna, mint a bérlet, és hogy ő tud egy nagyon jó lovat, melyet most mitűn a vadászhatnak vége van, nagyon kevés pénzért meg lehetne kapni.

— Mit nevezel te kevés pénznek? kérde St. Austell, a felesége kívánságán és a St. Austell beleavatkozásán bosszankodva.

— Azt hiszem, hogy kilenczven vagy száz fontért jó lovat lehetne kapni.

— Ez szinte kétszer annyi, mint a mennyit én hajlandó volnék adni, — válaszolá Adrián röviden.

— Mennyit adnál, ha a kedvező alkalom kínálkoznék? En szinte mindennapos vagyok Tattersallban, s ha tudnám, hogy szükségem van lóra, gondom volna rá.

— Nekem nincs semmire szükségem. Devonshireban van ló elég, lovagolhatunk rajtuk, midőn a feleségem és én ott vagyunk.

— De Valentin, Devonshire nem a Park, — kérlelé Helén. En a Parkban való lovaglásra kívánom a lovat.

Mire Belfield ur a vállait vonogatta és azt mondta, hogy inkább ad ötven vagy hatvan aranyat, minthogy ennemnyi zaklatással bosszantsa magát; ezzel a nem éppen szívélyes engedéllyel Helénnek meg kellett elégedni.

Ha a magyar földműves elem minden rétegének: a kisbérletnek, a gazdatisztnak, a parasztnak és a földmunkásnak is meg volna adva a mód és a jogosult remény, hogy munkája, szorgalma és takaréksága révén földirtokost szerezhesen, az agrár-socializmus legerősebb élőtő gyökere lenne kiirtva. A hol a föld birtokából senki sincs mindenkorra kizárva, a hol mindenki arra törekszik s mindenki elérheti azt, hogy a tulajdon szentségét ma is élvezze, ott a földirtok és a tulajdon szemsége ellen izgató frázisok siket fülekre találnak.

Ime tehát a magyar mezőgazdasági bajok két legnagyobbika: egyrészt a földirtokosok tökéletlen hitelviszonyaiból eredő sürt földirtokos-puszulás, másrészt a kisbirtok-szerzés végtelen nehézségéből eredő agrár-socializmus egymásként kölcsönösen győgyító szere lehet. Hogy azonban azaz lehessen, feltétlen szükséges egy olyan intézményt létesíteni, melynek összes célja és egész működése kizárólag arra irányul, hogy egyrészt a terheik alatt roskadozó földirtokosoktól az anyagi erejüket meghaladó birtoktesteket átvegye, másrészt az átvett birtoktesteket kisbirtokokká parcellázza, azonnal továbbadja.

Erős meggyőződése, hogy ily intézményt alkalmas és helyes módon csakis a magyar társadalom vagyonos és vezető része létesíthet és csakis a tradícionális, hazafias, önzetlen és takarékos szellemben. E módon és ebben a szellemben mindazonáltal az intézmény minden szubvenció, minden üzéri spekuláció és minden idegen tőke igénybevétele nélkül is létesülhet s ha egyszer létesült, mint közszükséglet képező vállalat okvetlenül fel is fog virágozni.

Lévay Henrik.

A szövetkezeti törvényhozás revisiójának szükségessége.

I.

A dr. Nagy Ferenc egyetemi tanárral készített — a szövetkezetekről szóló törvényjavaslat jelölő tervezetét, annak indoklását, az abban majdnem — ha törvényerőre emelkedik — érvényre jutó közgazdasági és jogi elveket örömmel átvézlelöm.

A ma fennálló törvények és törvényerejű rendeletek egyenesen kiszolgáltatják a kisparos és földműves osztályt a nagytőkés és nagybirtokos avagy gyáros önkénykedésének. Daczára annak, hogy már majdnem husz esztendőre, hogy az usztoráról és káros hitelügyletekről szóló törvény érvényben van, az mégis nemcsak nálunk de országszerte virágozik.

1. Mindennapi élet falun, hogy egy-egy jómódú ember tiszorintokat ad megszorult polgártársának kölcsön úgy, hogy a szomszédváros országos vásárai napján — évenként tehát rendszerint négyszer — 1—1 frt kamatot fizessen, azonfelül a legszorgosabb munkaidőben kamat fejében 4—5, sőt 6 nap-számot is tegyen.

2. A nagy pénzintézetek nem ismerhetik egy pár vármegye összes lakosságának hitelképességét. Kiválasztanak tehát falunkint egy pár arva való embert és a saját jól fel-fogott érdekükben csak azon kisbess (50—100 fti) falusi váltókot honorálják, melyeket ezek a választottak aláírásukkal elláttak.

Ezek nem mind önzetlen emberek! — Igen sok eset van arra, hogy ezen aláírással több-kevesebb nap-számot kőnek ki maguknak és így megdörténik, hogy ha ilyen választott ember minden kockázatát nélkül 8—10,000 fti erejéig kezességgel vállal, ezen kezességi nyilatkozata viszont szolgáltatásul egész birtokát megdolgozzák kalákába a szegény nyomorult adózók.

3. Ha egy földműves embernek 50—100

frtra — mindig csak a legkisebb igényt keletkeztetve — van szüksége, be kell utaznia két kezesével a székvárosba, ott a pénzintézet elöcsarnokában egy napot eltöltenie, kezeseinek ellátásáról kell gondoskodnia. Ugyanezt kell megtenni a váltók megújítása napján, valamint kamatfizetésekor is. Még jó, ha 6 havi lejáratú váltóval dolgozik a pénzintézet, mert ekkor csak kétszer esik az meg egy évben, de ha 3 vagy 4 hónapra a lejárat, évenként 3—4-szer kell ezt az áldozatot meghozni. Mibe kerül ilyen körülmények között a szegény embernek ez a kölcsön vett 100 fti?

4. Az 50 ftrnál kisebb váltókölcsönökkel az alapszabály értelmében a legtöbb pénzintézet egy igen komplikált üzletet folytat. Igen sok pénzintézet alapszabályai kimondják, hogy 50 ftrnál kisebb váltókat el nem fogadnak, de tényleg elfogadnak úgy, hogy az adós 50 ftr váltókölcsönt vesz fel s ha már neki csak 20 ftrra van hitele, 30 ftrt azonnal visszatartanak 4—5%-os takarékbetétül és a 8%-os kamatot meg az igen sokszor túlmagass (váltóknál 80 kr is) kezelési költséget fizeti az egész 50 ftrért úgy, hogy ilyen kezeléssel a törvény korlátain belül úzsora pénzhez jut épen a legszegényebb, a dédelgetésre leginkább szorult ember.

5. Ma, ha valahol egy közszégi hitelszövetkezet van alakulva — nem mindig de gyakran — megcsik az, hogy a járás főszolgabírája kifárad az illető faluba és ott a szövetkezeti mozgalom intézőit és vezetőit atyafiságos jóakarattal figyelmezteti arra, hogy nagy bajba keverték magukat és egyik-másik járásbírósg tőmlőcsét bővíteni kell, hogy a szövetkezeti vezetők kellő elhelyezésben részesülhessenek. Nyilván azok a szövetkezetek állanak szemek előtt, melyek a régi szövetkezeti törvény hiányainak kihasználásával alakultak és tényleg a szövetkezeti eszmére salakot hordottak. Nem szabad az igazi szövetkezeteket ezekkel összehasonlítani. Nem szabad a megyei tisztviselőknél és takarékpénztári vezérigazgatóknak a szövetkezeti eszme harcászait ellenségüknek nézni, mert az önségélyezés elve vezérel minket, mi semmi más nem akarunk mint a gazdák részére a kamattal leszállítást annyira, hogy az a kereskedelmi kamattal egyenlő legyen és hogy e hitel könnyen hozzáférhető legyen.

6. Megdörténik az is, hogy némely vidéki takarékpénztár mindazon községekbe, hol hitelszövetkezet alakult, egy biztos lejárati napra felmondja az adósoknak az egész hitelt, csak azért, mert ott közszégi hitelszövetkezet alakult. Eddig ott az illatők felévenként 10%-kal nyugodtan törlesztgethették adósságaikat, mert az alapszabályok is ezt rendelik. Azt hiszik, hogy a kezdet nehézségeivel küzdő önségélyző hitelszövetkezet nem lesznek képesek az így megszorított falubeliek hiteligenyét kielégíteni. De a szolid alapon álló hitelszövetkezetek erre mindig képesek lesznek, mert ma már szerényen számíva több mint 100,000 ember van hazánkban olyan, ki magán és társain tud és akar is segíteni. Összetartás, szeretet és önzetlenség, mi ezen embereket a szövetkezeti mozgalom zászlaja alá hozta és ez nyújt biztosítékot arra, hogy minden támadást legyőz, minden becstelenséget meggyőz és megnyer az eszmének.

7. Ezek azok az ügyleti visszaélések, melyeket nyíltan felemelt homlokkal üznek egyszor. Hát azok a felebarátait véreből táplálkozó emberi formába bujtatók lelketlen verszópók, a kik bezárt ajtók mellett, négyesen között bonyolítják le gyalázatos hitelügyleteiket; a kik nem pénz, árut adnak pénz helyett, melyet azonnal olcsó árban visszavásárolnak a megszorult adóstól, hogy azután másokat is részesíthessenek hasonló kegyelemben, a kik kamatba nem pénz, de véres-verejtékes munkában akkora értéket követelnek, hogy évenként a tőkét többszörö-

AZ „ELLENZÉK“ TÁRCZÁJA.

1895. Május 9.

Hasonló és nem hasonló.

REGÉNY.

M. E. Braddontól.

Két kötetben.

Fordította: Amica.

Második kötet.

III.

Felnyitják a szemei.

(Folytatás.)

(71.)

De hogy St. Austell az ő felesége udvarlója volna! És hogy ezek fülig szerelmesek egymásba!

Ennek a lehetősége soha még egy pillanatra sem fordult meg az agyában; és még is az a két férfi úgy beszélt, mint ha az a kölcsönös szenvedély bevégzett tény volna, miről ő rajta, a megcsalt férjén kívül, az egész világnak van tudomása.

De hogy Helén, az ő Helénje! az a feleség, ki őt gyöngédségével elhalmozta, kinek szerelme szinte terhére volt; — hogy Helén legyen hűtlen, hogy Helén szeressen őt rajta kívül más férfit a világon! Nem, azt nem tudta elhinni. Azért, mert két idiótának tettett a vasúti kocsiban ilyen hazugságokat beszélni, feltegye-e ő egy olyan asszonyról, a ki iránta való szerelemből lemondott volna mindenről, kinek ő volt az egész világa — hogy őt megcsalja és egy más férfival van viszonyban?

St. Austell, az az ismert kéjencz! egy olyan férfi, a kinek az a hire, hogy olyan

befolyást gyakorol az asszonyokra, mi azokra végzetes.

St. Austell elég biztosnak látszott előtte egész addig, míg csak úgy gondolt rá, mint a Baddeleyne szeretőjére; de a most felkötött gyauval Valentin vissza nézett az utóbbi hónapok történetére és mindent új világításban látott. Eszébe jutott, hogy a Baddeleyne mulatságaiban Hurlinghamban, Ranelaghban vagy Sanon, a pikniken Henleyben, vagy Marlowon, a vasárnapi ebéden Richmondban vagy Greenwichben, St. Austell mindig a társaságban volt. Beechig és St. Austell mindig közügyben voltak. Bárki volt még ottan, de ezek ketten elkülöníthetetlenek voltak. Ő mind a kettőt a Leonora imádóinak tartotta. Ezek voltak azok, a kiket Leo a diadal-kocsiján mindig magával hordozott, mint Vénus a galambjait, vagy Junó a pávaikat. Az egyik a szívét bírta és az életét kormányozta, a másik a pénztárnoka volt.

És mindezeket tudva, ő megengedte, hogy a felesége a Leo számára alatt menjen mindenfelé. Ez az intézkedés minden bajtól felmentette őt és Helén boldognak látszott.

Az emberek bókot mondtak neki a felesége szépsége felett, és ő úgy fogadta el a dicséretüket, mint saját érdemének az elismerését; őrlt megmutatni a világnak, hogy mily nyugodt tud lenni egy olyan feleség iránt, kit mindenki imád, hogy mennyire biztos a felette való határátalan uralmában, sőt bátran el is hanyagolja a nélkül, hogy vetélytársuktól félne.

IV.

Egy bevégeztlen levél.

A Kings Crossig való utazásának a hátra levő részén Valentin gondolataiba merlyve dlt és a sötétülő éjszakával a gondolatai is mind sötétebbek lettek. Igen St. Austell az egész elmúlt évad alatt folytonosan kísérte a felesége lépteit. Hallotta volt, hogy a Ro-

sen ledolgozza az adós és ha egyszer kar-
maik közé kerül egy szerencsétlen, nincs mód,
hogy onnan szabaduljon, míg vére, — pénz-
ze van.

Ha egyéb nem, ugy ezen most hirte-
len változt hét eset indokolja, hogy a szövet-
kezeti törvény napirendre kerüljön.

Szász-Régen május 8.

Dr. GIDÓFALVI ISTVÁN
kir. közjegyző.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, május 9.

— **Az ázsiai expedíció** egyik kolozs-
vári tagja: dr. Szádeczky Lajos egyik barát-
jához levelet írt, a melyben megemlékezik
arról a szíves fogadtatásról, a melyben az
oroszok részesítették Odessában, a hol a dip-
lomatiái karban részt vettek a czérné név-
napj ünnepélyén. Az expedíció tagjai május
6-án szálltak a Fekete tengerre és Kercsben
május 8-án kötöttek ki. Egy hét múlva ér-
keznek meg Tiflisbe és indulnak a Kaukáz-
usba. Az expedíció minden tagja a legjobb
egészségnek örvend.

— **Gróf Esterházy Kálmán** orsz. képviselő,
Kolozsvármegye egykori szeretett fő-
ispánját súlyos csapás érte. Egyetlen fia: Dr.
gróf Esterházy Dénes ma reggel Bu-
dapestben 34 éves korában elhunyt. Holt teste
szombaton délelőtt érkezik Kolozsvárra s az
ittani sírkertben fog elhelyeztetni. A fiatal
gróf sok szép reményt visz sirjába. Lapunk
is osztozik az annyiszor sujtott derék szülők
fájdalmában.

— **A balázsfalvi gör. kath. érseket**
nagy fénylen fogják alásába beiktatni. A m. kir.
miniszteriumot ez alkalommal Szathmáry György
miniszteri tanácsos fogja képviselni.

— **Állványok.** Tegnap számában az „El-
lenzék” felhívta a hatóság figyelmét arra,
hogy a kolozsvári építő helyeken felállított
állványokat közbiztonsági szempontból vizsgá-
lassa meg. Felszólalásunk nyomán — mint
lapunkat értesítik — Kolozsvár város tanácsa
a mai napon el is rendelte az összes építési
állványok közbiztonság és közrendészet szem-
pontból való megvizsgálását.

— **Czikrusz.** Az Eltons testvérek állan-
dó tetszésben részesülnek a közönség részé-
ről. Merész és szép mutatványaikkal minden
este zajos sikert aratnak. Még csak egy pár
napig fognak itten játszani.

— **Az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület** vá-
lasztmánya f. hó 11-én d. u. 3 órakor a köz-
ponti titkári hivatalban (Jókai-u. 11 szám)
gyűlést tart. Ez ülésre tisztelettel meghív-
juk a tagokat. Kolozsvár, 1895, május 9-én.
Feilitzsch Arthur báró társelnök, Radnóti
Dezso főtitkár.

— **Kolozsvári utcai vasut.** Rendkívüli
vonatok közlekedése naponta este 9—11 óra
között a M. Á. V. pályaudvarral, az étte-
remben a vonat indulása jelző beállítására to-
vábbá forgalom nyitása Szamosfalva felé a
vámházig. A kolozsvári utcai vasut igazgat-
óságtól az alábbi pontokat vettük: Az „El-
lenzék” f. hó 6-iki számában a „közönség és
az utcai vasut” című közleményre van szer-
encsénk tisztelettel értesíteni, miszerint szí-
vesen vagyunk hajlandók a személyvonatok for-
galmát a pályaudvar-főtéri vonatrészen a nyári
idény alatt estéli 10 óráig 10¹/₂ óráig tartatani
am reményünkben, hogy a közönség a közle-
kedő különvonatokat minél számosabban fogja
igénybe venni. A külön vonatok közlekedése
a mai napon veendi kezdetét a következő
menetrend szerint mindnapon: Főtérről indul
este 9 óra 30 p. M. Á. V. pályaudvarra érkezik
este 9 óra 45 p. M. Á. V. pályaudvarról indul
este 9 óra 45 p. Főtérre érkezik este 9 óra
57 p. Főtérről indul este 10 órakor M. Á. V.
pályaudvarra érkezik este 10 óra 12 perczkor.
Vasár és ünnepnapokon M. Á. V. pályaudvarról
indul este 10 óra 15 p. Főtérre érkezik este
10 óra 27 p. Főtérről indul este 10 óra 30 p.
M. Á. V. pályaudvarra érkezik este 10 óra 42
perczkor. Ez alkalommal intézkedtünk az iránt is,
hogy a Szamosfalva kiránduló közönség kényelmére vasár-
 és ünnepnapok délután 2 óráig esteli 8 óráig
a külmagyar felé menő vonatok egészen a vá-
mházig közlekedjenek illetve onnan indulha-
sának a főtér felé. A pályaudvar-monostori
vonalon pedig vasár és ünnepnapokon d. u.
1 óra percztól kezdve esteli 8 óráig külön-
vonat fog indítani, miáltal minden irány-
ban 10—12 perczenként vonat fog a t. kö-
zönség rendelkezésére állani. Valóban indokolt
a panasz az a része, mely szerint a pályau-
dvar éttermében levőknek villamos jelzővel
nem adatik tudtul a közúti vonatok érkezési,
illetve indulási ideje. Közönséges villamos
jelző készülék felállítását iránt, még múlt év
július 19-én folyamodtak a m. kir. állam-
vasutak helybeli üzemeltetéséhez, de ezen
kérelmünket m. é. szeptember hó 7-én 26261
sz. a. kelt üzemeltetési átirattal tagadólág
intézkét el. Ez alkalommal újabb folyamodunk
s midőn a közlemény beküldőjének elismerés-
sel adózunk, reméljük, hogy immár az enge-
délyt megkapjuk. Teljes tisztelettel, az igazgató
Reményi. — Elismeréssel közöljük a hely-
beli vasut-igazgatóságnak fentebb leirt in-
tézkedéseit, mert azokból kitetszik, hogy a
vasut a közönség kényelmét és érdekeit szol-
gálni igyekszik. Egyuttal annak a reményünk-
nek adunk kifejezést, hogy az üzemeltetés
sem fog akadályokat gördíteni az ellen, hogy
a vasut az étteremben házi villamos jelző-

készüléket állítson be a vonatok indulására.
Érte épp úgy nem zavarhatja a M. Á. V. külső
forgalmát, mint a hogy nem zavarja az a más-
ik villamos jelző, mely az étteremben a
szolgáltatások felhívására be van állítva.

— **A Mártinóts-ünnepélyre**, mely máj.
20-án lesz megtartva, nagyban készülődik az
ifjuság. Érdeklődést keltő az a program-
nak az a körülmény, hogy Hamvas József a
saját ódját fogja szavalni.

— **Az erdélyi gazdasági egylet** igaz-
gató választmánya 1895. évi május hó 11-én
(szombaton) d. u. 4 órakor ülést tart az
egyesületi irodában (bel-közép-utca 11. sz.)
melyre a tagok ezennel meghívattak. Ko-
lozsavart, 1895 május hó 6. Sz. Szakács Péter,
titkár.

— **Tanügyi hirdetés.** A kolozsvári róm.
kath. főgymnásiumban a VIII. oszt. magán-
tanulók osztályvizsgálatai május hó 10-én,
pénteken reggel 8 órakor, az I—VII. oszt.
magántanulók vizsgálatai pedig június 19-én,
reggel 8 órakor kezdődnek. Az érettségirás-
beli vizsgálatok május 16. 17., 18., 20. és
21. napján, az érettségi szóbeli vizsgálatok
pedig június 17., 18. és 19. napján fognak
megtartatni. Dr. Hám Sándor, igazgató.

— **Az Egyetemi Köri majálisára**, a mely
folyó hó 22-én fog megtartatni, a meghívók
pár nap alatt ki fognak bocsátatni. A ren-
dező-bizottság igyekezik különös gondot for-
ditani arra, hogy kerülve minden fényűzést,
a majálisat minél kedélyesebbé tegye, megóva
mindazonáltal annak minden tekintetben elite-
jellegét. Védnökök ez alkalommal nem ké-
rettek fel.

— **Szathmáry Györgyöt**, a közoktatás
ügyi m. kir. miniszterium derék miniszteri ta-
nácsosát tegnapielőtt a m. tud. akadémia má-
sodik szakosztálya akadémiai levelező tagul
választotta. Valóban érdemes férfit ért e ki-
tűntetés.

— **Klebensberg Zdenko elfogva.**
Klebensberg Zdenko grófot, az ösmeretes Bok-
ross-affér szereplőjét — mint Bécsből írják,
— a magyar miniszterium megkeresésére
nehány nap előtt a bécsi törvényszék fog-
ságba helyezte. Klebensberg Zdenko, a kit a
budapesti törvényszék tudvalevőleg rágalma-
zás miatt ítélte el, a bíróság ítéletét bűnpár-
tolással és jegyzőkönyvhamisítással vádolta,
minek következtében nyomozást indítottak
ellen. A Klebensberg-affer amaz üldözéssel
függ össze, melyet néhány év előtt, az azóta
a liftről halálosan lezuhan képviselőházi al-
elnök ellen indítottak. A kiadatás iránti ké-
rvény felett még nem határoztak. Közlelőbb
az elfogottat a bécsi járásbíróság vonja kér-
dőre hamis vád bemonadása miatt. A vizsgá-
latot Hanusch dr. vezeti.

— **Szomoru jelentés.** Özv. Rubis
Tivárné Dániel Anna; Mária férj. Zakariás
Kristófné; Gergely, Antal és József, mint
testvérek a maguk és övéig, valamint szá-
mos közeli és távoli rokonok nevében a meg-
tört szív fájdalmával tudatják, hogy főtiszt-
telendő Dániel Joakim kegyesrendi áldozár
és tanár, kolozsvári rendház főnöke f. 1895-ik
év május hó 6-án délelőtt 10 órakor élete
52-ik, áldozarságának 26-ik és tanárkodásá-
nak 28-ik évében a haldokló szentségeinek
felvételén után jobb létre szenderült. A meg-
boldogultban a kath. egyház buzgó papját, a tan-
és neveléstudó fáradhatatlan szorgalmu
tagját veszte el. Földi maradványai f. hó 8-án
délelőtt 10 órakor a helybeli örm.szert. tem-
plomban tartandó engesztelő szent mise-áldo-
zat bemutatása után — fognak a közös sír-
kertbe örök nyugalomra elhelyeztetni. Az
örök világosság fényszedjék neki! Csik-Szép-
viz, május 6-án.

— **Halálozás.** C s e r m á k Árpád Ko-
lozsavart meghalt.

— **Gálszécs egése.** Sátoralujhely-
ről mint írják, Gálszécsot órási tűzvész pusztí-
tja. Az irtozatos szélvészben az oltás tel-
jesen lehetetlen a kétségbeesett vízhány miatt.
Hatvan ház a melléképületekkel leégett s a
katolikus templom is elpusztult. Sok keres-
kedő háza a földig leégett s az összes pet-
róleum és szesz iszonyu robajjal explodált a
pinczékben. A kétségbeesett nép jajveszé-
kelve futkos az utcákban.

— **A román király üzenete.**
Károly román király Mangra Vazulnak, a
kit Bukarestben egy akadémiai ülésen bemu-
tattak neki, a Tara nevű liberális ellenzék
bukaresti újság előadása szerint ezeket mon-
dotta:

— „Mondja meg a mártiroknak és a
többi hősöknek, hogy őrizkedjenek a börtön-
től. A börtön nem korcsma, ahol az embe-
rek mulatnak. Nálunk bizony sokszor verést
kapnak, egyik hátára, másik a kérére. Még
a kínzás sem szokatlan. Aztán különösen
tiszteljük és tartásuk meg az ország törvényeit
Gyalázatos és alávaló ember az, aki hazáját
idegenek előtt vádolja. Nemde Mangra ur,
ön magyarországi?”

A király e szavak után elfordult Man-
grától, ki megsejgyentülve távozott a terem-
ből. — Ugyanigy adja elő a dolgot a buka-
resti Romanul című újság is.

— **Ötvenegy tolvaj és orgazda.**
Harmadnapja kezdte meg a bpesti törvényszék
egy nagy tolvajbanda bűnpörének áttárgyalását,
melyen nem kevesebb, mint 51 vádlott fe-
lett ültek törvényt összesen 152 lopás miatt.
A jómódarak a jól békelt pénzestárcáktól
kezdve le a legapróbb csirkéig mindent ös-
szelopkodtak s a zsákmányt halomszámba
hordták a velők állandó üzleti czimboraság-
ban álló orgazdákhöz, a kik nagyrészt a
gyöngébb nemekből kerültek ki, többnyire
kofaasszonyok, mosónők, utcai leányok vol-

tak. Tegnap délben hirdette ki Vargha Fe-
rencz elnök a banda tagjai előtt ítéletet,
mely a vádlottak közül nyolczat súlyosabb bü-
ntetéssel. Zima Aladárt hetedfélévi, Knoll
Palt hatévi, Bavlik Imrét harmadfélévi
fegyházra, az orgazdák közül Szalay Gyu-
lánét négyévi, Ihász Mihályt háromévi,
Rigó Jánosné és Schinak Marit 2¹/₂—
2¹/₂ évi fegyházra ítélték. A többiek 1—8
havi szabadságvesztés-büntetést kaptak.

— **Halálos féltékenységi.** Ez évi
febr. 2-án vigan töltötték a paraszt legények
az ünnepnapot Tápió-Sághon. A korcsmában
mulatozók közt volt a katonaságtól nemrég
hazakerült Tóth Sándor, a kit nagyban ün-
nepelték pajtásai. Csak Cserni István nézte
rossz szemmel a szép Lesti Ágnes miatt, a ki
estefelé szintén a vigadók közé állott. Tóth
Sándor enyelgett a leánnyal:

— Ha zokon nem veszed, Ágnes, elmék
hozzátok estére. . .

— Nem jó lesz abból Sándor! szolt oda
szikrázó szemekkel Cserni István.

A legények ugy tíz óra után hazafelé
mentek s az uton apró kötekedésekkel ha-
zudolták egymást, komoly összecsördülésre nem
is gondoltak. Még is a legesenesebb közöt-
tük, Cserni István egy utcafordulónál fűty-
kóst fogott a vetélytársára. Tóth Sándort a
mint az első tités érte, kirentotta a bicská-
ját s ugy szurta nyakán a megtámadóját,
hogy az holtan esett össze. Holnap tartják
meg ez ügyben a végtárgyalást, melyen Dar-
vai Fülöp dr., fogja védeni Tóthot, a kit
szándékos emberölés büntette czímen helyez-
ték vád alá.

— **Véres harez nép és csendő-
rök közt.** Táviraunk kiegészítésétől írják:
Szikszón a vasárnap istentisztelet alatt a
ref. hívek összeveszekedtek. Egy Uhl Mátyás
nevű csendőr látván a kemény harcot távo-
zásra szólította fel a veszekedő népet. De a
veszekedők rá sem hederítettek, hanem késé-
ket rántva, egymásnak rohantak. Mikor a
vérengzés mind komolyabb mérvet öltött
a csendőr erősen közbelépett. Ez a vere-
kedőket nagy dühbe hozta és most már egye-
sülten ráhaghtak a csendőrré és agyon akar-
ták verni. A csendőr, ki csupán odafegyverrel,
volt ellátva, nem vesztette el lélekjelenlétét;
kirántotta az odafegyvert, hogy magát a
dühöngők ellen védelmezze, miközben egy
asszonynak a kezét elvágta. Ekkor a veszély-
ben forgott csendőrnek egy társa érkezett a
helyszínére. A forogó tömeg köveket dobált
a csendőrekre és fadorongokkal ütötte őket.
Erre kardjukkal kaszabolni kezdtek. Egy
embernek felhasították a hasát, ez még is
halt; egy másiknak orrát, fülét és fél arcját
vagták le; számosan súlyosan megsebesít-
tek. A csendőrök látva a súlyos sérüléseket
a laktanyába rohantak. A tömeg a laktanyát
is megtámadta és rombolni kezdte. A teljes
felszereléssel kijött csendőrök háromszori
hasztalan felszólítás után sortűzet adtak. Ek-
kor a tömeg elmenekült. A főczinkosokat
elfogták. Erélyes vizsgálat folyik.

— **Magyar képviselők Polában.**
A „Monarch” hajónak vizre bocsátási ünne-
pélyre a magyar [képviselet] tagjai közül
elutaztak Polába: Apponyi Albert gróf, An-
drásy Géza gróf, Busbach Péter, Gromon
Dezso államtitkár, Klobusitzky János, Nákó
Kálmán gróf, Nyáry Béla báró és Szerb
György képviselők. — Apponyi Albert gróf,
mint halljuk, Bécsen át vette az útját Polának.

— **Királyunk Olaszországban.**
A római Gazetta del Popolo tudni véli, hogy
Umberto király ősszel Monzében fogja fogadni
Ferencz József királynak már felajánlott vi-
szontlátogatását és a Ranoba teendő látoga-
tástól el fog tekinteni. Ez esetben a királyi
párt a külügyminiszter kísérméjében utazik.

— **A kápolnai csata évfordu-
lója.** A kápolnai csatában elesett szabadság-
hősök emlékére felállított honvéd-emléknél,
mint minden évben, ugy ez idén is kegyele-
tes ünnepséget tartanak. Az emlékünnepet az
egri dalkör és az egri jogakadémia hallgató-
ságával egyetemben. Az ünnepségek előké-
születeivel és rendezésével Kopácsy Dezso
bizták meg. Ez évben nem május 21-én, ha-
nem közbeeső keresztjáró napok miatt május
hó 28-án tartják meg az emlékünnepet.

— **Wekerle mint háziúr.** We-
kerle Sándor volt miniszterelnök — mint
írják — megvette a Damjanich-utca 5.
szám alatt levő házat 50 ezer forintért. A
csinos egyemeletes, kis kerttel és istállóval
ellátott ház kényelmes otthon fog nyújtani
Wekerlének, ki augusztus elsején veszi át a
házat, a mikor be is költözködik. Wekerle
kötelezte magát 44 ezer forintot készpénz-
ben kifizetni, a rajta levő 6000 frtot átvenni
s az adásvétel összes költségeit fedezni.

— **A kis lottó eltörlése.** Bécs-
ből — mint írják, — hogy az osztrák pénz-
ügyminiszter a penztügyi bizottság ki jele-
tette, hogy az osztálysorsjátékot behozni
nem szándékozik, mert a kis lottó jövedelme
is évről-évre csökken. A bizottság erre hatá-
rozatot hozott, a mely utasítja a kormányt,
hogy tekintettel az egyenes adótörvény re-
formjára, igyekezzen a kis lottót eltörölni.

— **Ujra árvíz.** Mint Zala-Egerszeg-
ről írják, a négy napon át csaknem szünet
nélkül tartott esőzés következtében a Zala
folyó erősen megdagadt s a réteket és szán-
tóföldeket egészen elöntötte! Zala-Egerszeg-
en a rétekek határos, alacsony fekvő
egy-
házakból ki is kellett hurcolkodni. Az 1879.
évi árvíz óta a Zala nem áradt
ugy ki, mint most. Zala-Szent-Groth városa
határát és utcáit szintén elöntötte a víz. A
tűzoltók folyton szolgálatot teljesítenek, hogy
veszély esetén segélyt nyújthassanak. A kör-
mendi járásban a Rába és Pinka folyók min-
denfelé kiáradtak s víz alá borították Pinka
Mindszent-C. akány, Vasalla, Horvát- és Ma-
gyar-Nádalla, Körmen, Szecsőd, Hollós és
Rába-Hidreg községek határait. Az árvíz
óriás károkat okozt a vetésekben, mint
a még vetés alá került földeken és sok hi-
dat is elsoport már. A víz behatolt a közsé-
gekbe is és emberéletet is követelt magának.
Körmen vidéke a múlt ősz óta most már
harmadszor sünly meg az árvíz. A gazdák
helyezték siralmas. Árvízét jelentenek a Drá-
va—Muramenti községekből is, különösen
sokat szenvedett Kotor község. Nemcsak
termőföldjeit öntötte el az ár, hanem beha-
tolt a községekbe is s különösen a legszegé-
nyebb néposztály házaiban sok kárt okozott.

— **A vak testvér.** Vasárnap este
történt, hogy a Dunából egy már földokli
leányt fogtak ki, a ki Schlesinger Reginá-
nak mondta magát. A szerencsétlen leány
vak és a hozzá intézett kérdésekre előadta,
hogy bátyja, Schlesinger Adolf kereskedő és
Schlesinger Samu pincézr elakarták őt emész-
teni. E végből sétálni hivatá a Dunaparra,
a hol bedobták a vízbe. A gonosz testvérek
már a törvényszék fogházában ülnek s elle-
ntük a kir. ügyészség indítványára folytan gyil-
kosság kísérlete címén indították meg a
vizsgálatot. A vizsgálobíró ma már ki is hall-
gatta a két Schlesingert.

— **Magyar leány mint ameri-
kai hivatalnok.** A New-Yorkban meg-
jelenő „Magyar Híradó” írja, hogy Guttmann
Vilma kisasszonyt, aki nemrég tetté le a
vizsgákat, New-York város, „Street cleaning
department”-jába kinevezték rendes hivatal-
noknak. A kisasszony nemcsak az első ma-
gyar nő, ki Amerikában közhivatalt visel,
de New-York város adminisztrációjának egy-
uttal legfiatalabb tagja.

— **A monte-carloi játékbár-
lang bezárása.** A genuai lapok egybe-
hangzólag azt az érdekes hírt közlik, hogy
a „Société des Bains” elhatározta, hogy a
monte-carloi játékbárlangot a következő négy
hónapon keresztül zárva tartja. A „Corriere”
című lap pedig már azt is tudni akarja,
hogy a játékbárlangot többé meg sem fogják
nyitni. A mennyire érdekes és kíváncs
volna, hogy a hír, különösen az utóbbi for-
májában valóban bizonyuljon, ép oly kétké-
dással kell azt fogadnunk, mert nem hihető
hogy a bérlő részvénytársaság megkapja-e
kielégítést azokat a milliókat, melyeket
évenként olyan bizonyossággal szokott a
zöld asztal vendégei után bezsebelni.

— **Borstatisztika.** A bortermelés
mennyiségéről 1893. és 94-ik évről érdekes
borstatisztika jelent meg. A mely országok-
ban még nincs ilyen statisztika, ott csak az
előző évi kimutatást vették irányadónak.
E kimutatás szerint Franciaország termelt
34.052,800 hekt. (2893-ban 50.069,800-at),
Olaszország 14.500,000 (32.163,500), — Spa-
nyolország 24.000,000 (25.100,000), Németor-
szág 5.000,000 (5.400,000), Ausztrai 4.000,000
(3.000,000), Algír 3.642,000 (3.837,190). Ma-
gyarország 2.095,587, Portugal 1.500,000
(1.900,000), Tunisz 178,900 (140,200), Azóra
hanári szigetek és Madeira 120,000 (102,000)
hektólitert.

Szerkesztőségi üzenet.

F. S. urnak. A háromszéki székely-egye-
sület alakuló közgyűléséről szóló tudósítást,
mint közérdeklő dolgot, a „Székely Nemzet”-
ből vettük át. A közleményre tett észrevétel
tehát minket nem illet.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” eredeti táviratai.)

Bánffy lemondása.

Budapest, május 9.

A „Fővárosi Lapok” biztos for-
rásból értesül, hogy Jósika minisz-
ter a tegnapi minisztertanács eredmé-
nyekép B á n f f y br. lemondását vitte
magával a királyhoz Pólába.

Oriás sztrájk Magyar- országon.

Salgó-Tarján, május 9.

A salgó-tarjáni kőszénbányákban
n é g y e z e r m u n k á s s z ü n t e t t e b e a
munkát. Mindenfelől érkeznek számukra
a gyűjtések, de azért köztük n a g y
n y o m o r u s á g ű t ö t t k i. A várost
és a telepeket katonaság tartja
megszállva.

Ma a sztrájkoló munkások kiadták
a jelszót:

— Szedjük föl a vasuti sineket,
hogy az urak ne hozhassanak ránk
több katonaságot!

És mindenféle fegyverekkel ellátva
csakugyan a sinekre rohantak.

A katonaság csakhamar a színhe-
lyen termett és feltűzött szuronyokkal
verte szét a lázadókat. Számos sebes-
ülés történt.

Alig, hogy ez a veszély elmúlt,
egyszerre tűzi láрма hangzott föl. A
zendülők négy házat fölgújtottak. A
tűzet nagy nehezen lokalizálták.

A városban komor a hangulat,
mindenfelé katonaság cirkál. A sztrájk
folyik.

Egyházi kinevezések.

Budapest, május 9.

Félhivatalos körökhez közel álló forrás
jelenti, hogy Sopper utóda Ivánkovics János
között. miniszteri tanácsos lesz, kinek helyét
Széchenyi Miklós gróf a hercegeprimás tit-
kárság foglalja el. A zeng-modrusi püspökség-
ben Rossival István esztergomi kanonokot ne-
vezik ki. A főrendiházi tagsággal járó vránai
perjelséget Maszlagi Ferencz esztergomi ka-
nonok kapja.

Lipót Szalvator főhercege vadászaton.

Budapest, május 9.

Lipót Salvator főhercege Mostárban,
Hercegovinában nagy vadászatonak tartott,
melyen az ottani helyőrség tisztjei is részt
vettek.

A kormány lemondása.

Budapest, május 9.

Bécsi biztos forrásból jelentik, hogy
mihelyt a király visszaérkezik Pólából
Bécsbe, a kormány azonnal beadja le-
mondását.

A „Népszava” esküdtszék előtt.

Budapest, május 9.

Ma délelőtt tárgyalatott a budapesti es-
küdtszék előtt a „Népszava” című lapban
„Magyaország jogtalan népéhez” cím alatt
megjelent közlemény miatt indított tájépot.
A védő beszédek a délelőtt folyamán nem
nyertek befejezést.

A tárgyalást d. u. is folytatják.

Az ítéletet valószínűleg csak este felé
hirdetik ki.

Monarch vizre bocsátása.

Pola, május 9.

A kikötőben a „Monarch” nevű hajó
vizre bocsátása nagy ünnepséggel megtörtént.

Bánffy újabb megalázása.

Budapest, május 9.

A párisi „Matin” jelenti:

„Bizonyára ritka eset, hogy egy ország
nagykövete excusálja magát az előtt, kit kor-
mánya megsértette.

Ez történt most, midőn Rómában Re-
vertera gróf, az osztrák-magyar nagykövet a
vatikánban bocsánatot kért, a miért Bánffy
a nunczius személyében a pápát megsértette.

Ezt a hírt, mely bizonyára nem egé-
szen kacska, de a mely újabb sérelem a ma-
gyar kormányelnökre nézve — a külügymi-
niszterium megczáfolja.

Felelős szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a Kolozsvár szab. kir. város (Kolozs-Monostor VI. ker.) területén lévő és Kolozs-Monostor volt urbéresek tulajdonát képező **egy tábla erdő (20 hold) folyó évi május hó 12-én** — csertermelésre — a legtöbbet ígérőnek el fog árvereztetni.

Az árverezés a kolozs-monostori gör. kath. iskola helyiségében délután 3 órakor fog megtartatni.

A volt urbéresek nevében:

323. (1—1)

Kiorán Szimion,
mint megbízott.

Legujabb szabadalmazott találmány.

Malmok, vagy bármilyen iparmű, vízi-erőre
való alkalmazását

„gátnélküli vízi-árokknak“

való átalakításáról teljes rajzzal és megkívántató felvilágosítással szolgálók.

Ezen találmány bármely térségen alkalmazható.

A 15 évi szabadalom esetleg el is adható.

Értekezhetni alólírott szabadalom tulajdonossal **Mező-Iklandon, u. p. Mező-Kapus.**

310. (2—3)

BALOG BERTALAN.

„FÉLIX-FÜRDŐ“

Nagyvárad mellett.

Kényelmes közlekedés. Vasuton Nagyváradtól fél, kocsin $\frac{3}{4}$ órai távolban. Május-augusztus hónapokban naponta 10, vasárnap és ünnepnapokon 14 vonat közlekedik Nagyváradra. Az új vasúti állomás közvetlenül a fürdőtelep mellett van.

Az európai hírű 49° C. meleg természetes hévíz javulva van: az izületek és izmok csúszos bántalmainál, s különösen savós izületi loboknál, csonttörések és ficamok után visszamaradt fájdalomnál; köszvénynél és annak különböző alakjainál; idegbajoknál, melyek rheumaticus alapon keletkeztek (ischiasnál); különböző hörbajoknál, végre a női ivarszervek bizonyos bajainál, különösen a méh mögötti és közötti izadományoknál; belsőleg: heveny és idült gyomorbántalmaknál, májbajok és vesekövek eseteiben.

Állandó fürdőorvosok: dr. Grosz Albert és dr. Schiff Ernő.

A különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák napi ára 80 krtól 3 frt között változik.

Gyógyterem (Cursalon) hirlapokkal, zongora és tekeasztallal. Terraszok szép kilátással. Éttermek. Sétányok a fürdőtelepen és mellette elterülő őserdőben. Az erdőben jó tekepálya.

Hat tükörfürdő, család- és kádafürdőkön kívül mórfürdők is vannak rendszeresítve. Állandó kütünö zenekar. — Prospektust kívánatra küld a fürdő-kezelőség.

Üzletváltoztatás miatt a legjobb alkalom szolid készítményű butorok beszerzésére!

Alólírotnak van szerencséje a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni arra, hogy közbejött okok miatt

üzletét megváltoztatni kénytelen.

S mivel ez halasztást nem szenvedhet, ez okból raktáron levő összes

BUTORKÉSZLETÉT gyári-, illetőleg az előállítási áron alól is kiárusítani óhajtja.

Raktárában kaphatók: általam készített kárpitos töltött butorok, egész garnitúrák, kisebb grupp-garnitúrák. Szalonba való fantasie darabok. Diszesen montirozott ülőkék (Hokerlik) Montirozott fantasie asztalok, fali- és sarok-diszek. — Barock, Consol és Rococo-tükrök; továbbá férfi szobába való diványok és egyes karszék, heverő diványok. Ezekon kívül sok itt elő nem sorolt töltött butorok, feder-, lőször- és Afrique-madrál czok. (Lőször madráczok felelősség mellett.)

Feleslegesnek tartom készítményeimhez bővebb magyarázatot fűzni, tanuskodik a mellett 24 évtől fennálló üzletem és a nagyérdemű közönség bizalma.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve

115. (14—52)

Kiváló tisztelettel maradtam:

DUCHONY JÁNOS, kárpitos.

Üzletváltoztatás miatt a legjobb alkalom szolid készítményű butorok beszerzésére!

Előny a légszesz bevezethetése.

Ismételt köztudomásra hozzuk, hogy azon magánvezetékknél, melyek kivitele műhelyünkre bizatik, az utcái csöveknek a Légszesz-óráig való vezetésének, ugyisintén az utóbbival való összekötés és annak felállításának költségei — további intézkedésig — **nem a fogyasztók, hanem a légszeszgyár által viseltetnek.**

Ez esetben föltételezzük, hogy a kérdésben forgó házak utcái homlokzattal birnak; valamint, hogy a légszeszóra az utcáfelőli fal mellett felállítható, különben a fenti kedvezményt **meg nem adhatjuk.**

325. (1—3)

Van der Velden Ede,

a légszeszgyár igazgatója.

Sz. 351—1895.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a deési kir. járásbíróaság 1894. évi 5830. számú végzése következtében Dr. Keresztes Sándor deési ügyvéd által képviselt deési Cserhalmi István javára cs.-polyáni Palalagos Juon és társai ellen 100 frt s jár. erejéig fogatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 885 frt 60 krra becsült fehér szarvasmarhák, lovak, szekerek és házi butorokból álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a deési kir. járásbíróaság 2625—1895. számú végzése folytán 100 frt tőke követelés, ennek 1894. évi augusztus hó 3. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 44 frt 02 krran bíróság már megállapított költségek erejéig, Cs.-Polyán községében, a helyszínen, közbejövettel leendő eszközölésére 1895. évi május hó 11-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében, készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Deésen, 1895. évi április hó 30. napján.

SENPÉTERY JÁNOS,
kir. bírósági végrehajtó.

328. (1—1)

Sz. 350—1895.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében hivatalból ezennel közhírré teszi, hogy a deési kir. járásbíróaság 1894. évi 5852. számú végzése következtében Dr. Keresztes Sándor deési ügyvéd által képviselt rettegi Erős Márton javára cs.-polyáni Csurdereán Grigore ellen 100 frt s jár. erejéig fogatosított kielégítési végrehajtás utján felülfoglalt és 480 forintra becsült fehér szarvasmarhák, lovak és szekérből álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a deési kir. járásbíróaság 2622—1895. számú végzése folytán 100 frt tőke követelés, ennek 1894. évi június hó 31-ik napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 40 frt 87 krran bíróság már megállapított költségek erejéig, Cs.-Polyán községében, a helyszínen, közbejövettel leendő eszközölésére 1895. évi május hó 11-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében, készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Deésen, 1895. évi április hó 30. napján.

SENPÉTERY JÁNOS,
kir. bírósági végrehajtó.

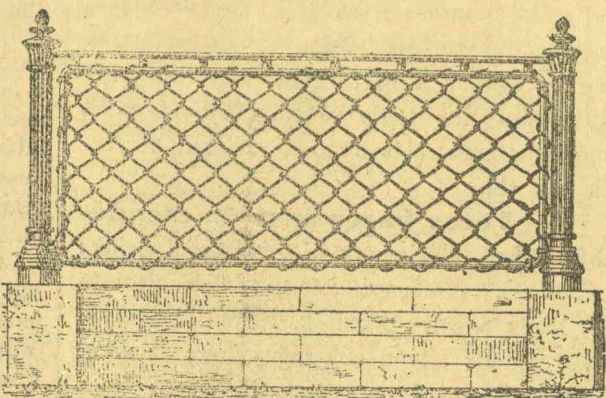
327. (1—1)

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövetség és szitaaru gyára,

KOLOZSVÁRT,

Torda-uteza, Nagy testvérek volt sarkó-raktárában.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sirhelyek stb. bekerítéséhez való gépfonatait; majorsági udvarok fonattal való bevonását; pince, padlás, felső világossági, magtár és éléskamara ablakok rostélyzatát; áthányó rosták szén, koks, kavics, föld és porond válogatásához; szikra fogók cséplő- és egyéb gépekhez.

Nemkülönben zöldre festett lágy szövet szelelő-rosták, Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és czimszövetek, sirkosarak különféle mintákban; Kruppa sodrony szegélyzetek különféle mintákban, fakteretbe foglalt rosták, sziták különféle czölökre, igen erősen készítettnek és gyári árak szerint számíttatnak.

Aczél tuskók sodrony kertek, delelők stb. bevonásához jutányos árért fel is huzatik.

Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálók.

A nagyérdemű helyi és vidéki közönség becses pártfogását kérve

289. [3—20] teljes tisztelettel: **LÉBER GYULA.**

Specialis borok

eladók

Kolozsmegyében, a vasút közelében.

120 Hektoliter

Oporto, Risling, Sauvignon, Carbenet, Tramini.

Hol? Megmondja a kiadéshivatal.

324. (1—3)

AZ ÁSVÁNYVIZEK KIRÁLYA!

HIRSCHFELD SÁNDOR

fűszer- és csemege kereskedése.

A Borszéki forrásvizek kizárólagos forrártára.

Az idei friss töltésű Borszéki forrásvizek megérkeztek, fél és 1 literes üvegekben kaphatók.

Figyelemztetem a n. é. közönséget, hogy ujabban Borszéki víz név alatt szekeresek Borszéki üvegekbe töltött idegen vizet hoznak forgalomba a közönség félrevezetésére, a zinn capsulákon a Borszéki védjegy utánzatával; ezek eredetileg nem Borszéki vizek. — Az általunk kibocsátott Borszéki vizek palaczkjai papircimkével vannak ellátva.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri kiváló tisztelettel

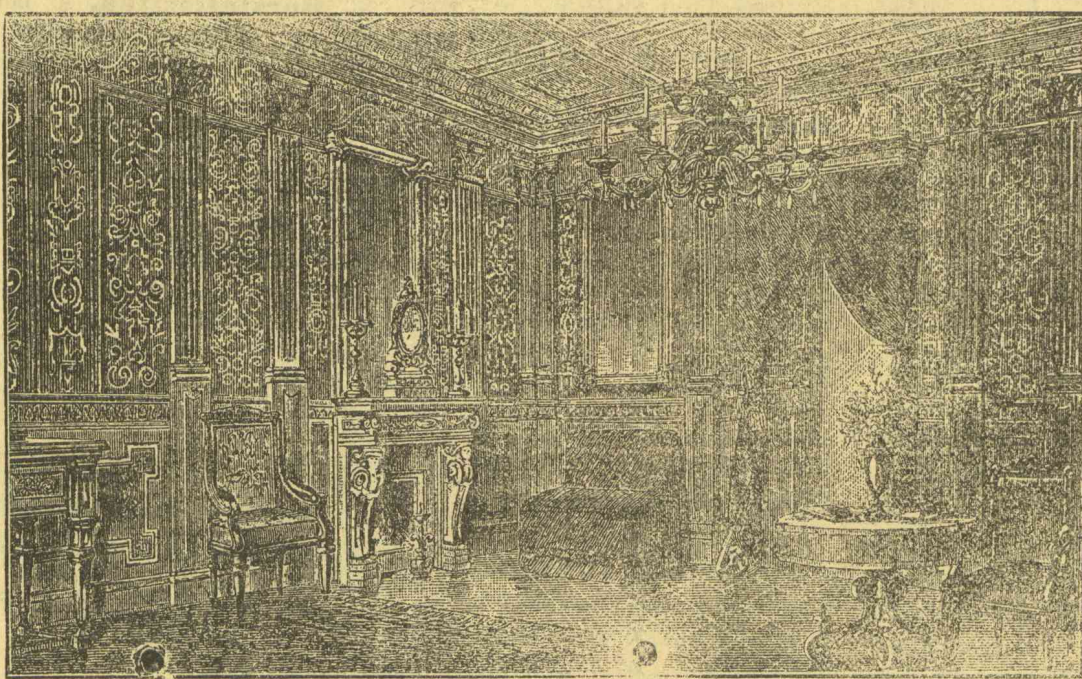
284. (2—5)

Hirschfeld Sándor.

Európának legelső élvezeti vize!

Legjutányosabb árak!

Legjutányosabb árak!

A Belközép-
utca 2. sz. alatt,
a Helfy-háznál lévő
GÁMÁN JÁNOS
ÖRÖKÖSE

KÖNYVNYOMDAJA

ALAPITTATOTT 1860-BAN.

ajánlja a legujabban teljesen modern berendezést nyert és sokszorosan megnagyobbított

vállalatát.

Könyvek, folyóiratok, rovatos iven, falragaszok, számlák, meghívók s bármely irodai nyomtatványok

gyorsan, feltűnő csinnal és elismert szolid árak mellett készítettnek.

Az összes községi
nyomtatványok
állandó kész-
letben!

286. (2—x)

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE,

Budapest, Alkotmány-utca 31. szám.

172. (23—50)

A szövetséget célja: I. Olcsó közvetítés gazdas. felszerelési és fogyasztási cikkek beszerzésénél. II. Mezei gazd. termények legelőnyösebb értékesítése. III. Hitelnyújtás a tagok részére.

Üzleti berendezés.

Sürgőnczim: Mezőgazdák, Budapest.
Hiv. órá 1/9—1-ig és 2—5-ig.
Áruraktár czime: M. Á. V. nyugati pályaudvarán lévő közraktári vállalat XX. számú raktár.

Bizomány-osztály.

Hadsergelátás. — Gabonaeladás. — Erőtakarmányok vétele. — Fedezeti tőzsdei kötések.

Áru-osztály.

Összes gazdasági cikkek a legkiválóbb minőségben.
Építkezési anyagok.
Gazdasági vasneműek.
Gyapjú és hízott marha bizományi értékesítése.

Vetőmag-osztály.

Mindennemű vetőmagvak megvétele és eladása. Eredeti külföldi magvak. Heremagvak bérrostálva.

Gazdasági gép-osztály.

M. k. államvas. gépgyára mezőgazdasági gépeinek szövetségi képviselősege.

Adriance, Platt & Co.

new-yorki gyáros

Kizárólagos képviselősege
arató- és kaszálo gépekre.

V. VERMOREL eredeti

„ECLAIR“

permetezőinek
„Kizárólagos képviselősege.“

Bánki-Csonka szabadalmazott

1, 2 és 4 lóerejű gazdasági
Petroleummotorok
képviselesége.

Bergedorfi vasgyár világhírű

„Alfa“ lefőlöző
és egyéb tejjgazdasági gépeinek
„kizárólagos képviselősege.“